

BOŽIČ

Božič! Sveta noč, blažena noč ... Poslušajte vsi ljudje ... Glorija in Exelsis Deo ... to so pesmi kristjanov in pesmi angelov na to zares veliko in Sveto noč. Dokaz, da se je pred dva tisoč leti zares nekaj velikega in resničnega zgodilo. Rodil se je Zveličar, naš Odrešenik. Težko pričakovani čas se je dopolnil. Ljudi je napolnil z vero, upanjem, pogumom, zanosom in plemenitostjo. Nevidna sila se je čutila in plavala po zraku. To lepoto in vzhičenost smo občutili otroci, ko smo že po vseh svetih odšli v gozd po mah, z vso spoštljivostjo smo izbirali najlepšega, da bo za Jezusa v jaslicah. Dan pred Božičem smo postavljali jaslice, takrat še papirne

figure, pozneje pa glinene. Sedaj pa so ponekod že moderne žive jaslice, kar pa je – vsaj za moje pojme – že malo skomercializirano in neokusno. Sveti večer pa je bil in je še najlepši večer v celem letu. Po vsej hiši je dišalo po kadilu, po sveže pečenem maminem kruhu, potici in po nedavno poribanem, smrekovem podu po hiši. Na mizi, pogrnjeni s svežim prtom, pa kruh »poprtnjak«, križ, »žegnana« voda in goreča sveča v laterni. Obhod okrog »ogla«, molitev vseh treh delov rožnega venca in prošnja za blagoslov v prihodnjem letu, potem pa skupna večerja in čakanje na odhod k polnočnici, ne glede na sneženje ali mraz. Nikomur ni bilo nič težko – čeprav so bili takrat še delavni dnevi – zjutraj v šolo ali v tovarno. To so dogodki, ki se jih ne da popisati in za vedno ostanejo. Pri vseh teh spominih pa sta še vedno prisotna oče in mama. Hvala za vajino vzgojo! Duša je bila polna radosti, hvaležnosti, miru in blagoslova ob novorojenemu detetu.

Vprašajmo se, kaj pa danes? Se še znamo veseliti? Nam je od te takratne evforije izpred dva tisoč let ali pa iz otroštva še kaj ostalo? Vsak dan in na vsakem koraku se srečujemo z materializmom vseh vrst, tatvinami, častihlepnostjo, prevarami, aroganco, hinavščino, sovraštvom in lakomnostjo. Trgovci nas posiljujejo že od sredine novembra dalje, z reklamami in ponudbo vseh vrst ničevosti, vse samo v smislu: grabi, grabi. Nihče pa ne pomisli, da tam daleč, v jaslicah ali pa mogoče čisto blizu nas leži Božje dete in k nam steguje svoje ročice za malo hrane, toplote ali dobrovoljnega nasmeha.

Božič. Čisto premajhnega, nebogljenega in prešibkega se počutim, da bi lahko razpravljaj o tako velikem dogajanju tistega časa. Novorojeni, usmili se nas, poglej na naše družine, posebno na mlade, da ne bi zašli, se obrnili proč od tebe; podari nam blagoslov, dušni mir in mir v svetu. Pristopimo k jaslicam!

Pridite, molimo!

Janez Stanonik

SLAVA BOGU NA VIŠAVAH IN NA ZEMLJI MIR LJUDEM!

V tiho, mrzlo in temno zimo vsako leto drobno detece steguje svoje ročice. Želi naše ljubezni, želi malo naše pozornosti, malo našega časa.

V svojem hitenju rabimo čas za vse preveč nepomembnih, brezveznih stvari in pozabljamo, kaj nas pomirja in naredi res srečne.

Malo detece nam vsako leto prinaša blagoslov. V družine prinaša mir in razumevanje, bolnikom tolažbo, osamljenim družbo in zapuščenim ljubezen.

Da bi ob letošnjem Božiču znali sprejeti Božji blagoslov, v letu 2017 pa vsem vse dobro želijo sodelavci Glasa sv. Martina in vaša duhovnika.

MARIJA NAJU VARUJE ŽE 65 LET

Štefko in Franca sem poprosila za kratek pogovor. Ko sem prišla na obisk, je imela Štefka z lepo, čitljivo in drobno pisavo popisane liste. »Dve noči sem slabo spala, sem premišljevala, kaj ti naj povem,« mi reče. Pisana beseda ji teče neverjetno gladko za njenih častitljivih 92 let. Takole piše:

»Živela sem v Podgori, v revni družini, kjer se je rodilo 10 otrok. Kljub temu, da je bilo pomanjkanje, je ata dal vsakega učit svojega poklica, tako je največ vsakemu pomagal k zaposlitvi. Jaz sem želela delati v trgovini, zato me je dal v Škofjo Loko, v meščansko šolo in to v dekliško šolo k uršulinkam v gradu. Tam so bile zunanje in notranje učenke; za notranje je bilo predrago stanovanje, zato sem šla k teti na Suho. Hrano, je rekel, naj izprosim pri dobrih ljudeh in sem jo res dobila. Leta 1941 so šole pri uršulinkah na gradu zaprli in smo šli vsi domov. Da sem končala letnik, sem se s kolesom vozila vsak dan v državno šolo v Škofjo Loko. Nato nisem nikjer dobila službe. Vse leto sem delala na kmetih, na njivah plela ali žela. Pozimi sem pa klekljala ali »štrikala«, tako da je bil kakšen dinar. Kot mlada punca nisem smela iti nikamor, le če je bilo kakšen cerkveni praznik, ali kakšno žegnanje sem smela ostati po maši malo v družbi. Tako sva se enkrat s Francem srečala po maši dopoldne v Račevi pri Nacku, kjer je bil ples. Franc je imel v Podgori pri našem sosеду strica, zato sva se poznala, v Račevi pa sva začela hoditi. Prav tu me je lastnik gostilne, ki je bil takrat župan, povabil, naj pridem delat na krajevno skupnost. Tu sem delala dva meseca, potem pa so me premestili v Alpino, na obračun plač, v Alpini sem delala do upokojitve.

V maju leta 1951 sva se s Francem poročila. Deset let po vojni ni bilo lahko, še posebej ne za tiste, ki smo redno hodili k maši. Večino stvari si lahko dobil samo na pike. Potrebovala sva blago za poročne obleke. Imela sva privarčevan denar, imela sva »pike«, a nikakor nisva prišla na vrsto za blago. Sindikat v tovarni je odločal, komu kaj gre. Trgovka je videla najin trud in stisko, pa naju je poklicala in dala blago izpod pulta. Franc je želel, da bi na poročni dan prišel pome v Podgoro z avtom. Za avto je v Alpini prosil direktorja in dobil izposojno odobreno, v petek pa, tik pred poroko, ko je direktor zvedel, da se bova poročila tudi cerkveno, avtomobil ni bil več na voljo. Poleg alpinskega je bil v Žireh takrat še samo en avto, lastnica je bila vdova zdravnika Demšarja. Avto je bila pripravljena posoditi, ni pa imela šoferja in ni bilo bencina. Takrat dobiti bencin ni bilo prav nič lahko. Bencin je imela samo Alpina. Alpina je bila dolžna deset litrov bencina gasilcem, ti pa so bili pripravljene to količino odstopiti nama. Odgovorni je še malo premišljeval, ali naj nama ustreže ali ne, in na srečo je Franc vendarle uspel dobiti gorivo, in to na samo poročno jutro.

Stanovanje sva dobila pri Kogejju v Starih Žireh. Leta 1953 se nama je rodil prvi otrok, Marjan. Ker ni bilo nobenega vrtca, sva morala poiskati varstvo, kar ni bilo lahko. Ko sva začela zidati hišo, sva sina morala dati za tri leta v Podgoro k materi. Kakor hitro smo mogli, smo se vselili, v še napol narejeno hišo. V prvem razredu je sin zbolel, obraz mu je potegnilo na eno stran, tako da na eno oko že ni več

videl. Peljali smo ga v Ljubljano, kjer je ostal na pregledih. Ko sva ga prišla obiskat, je imel celo glavo povito, operirali so mu vnetje za ušesom. Hvala Bogu, da je prišel v bolnico še dovolj zgodaj, da so ga rešili.

Ko sem rodila drugega sina, Bojana, so bili že boljši časi. Dobra soseda, Močnikova mama, se nas je usmnila in ga pet let varovala, potem je na hitro umrla. V tistem času pa so v privatni hiši ustanovili vrtec, pa sva najmlajšega dala tja.

Leta 1995 me je zadela možganska kap, da sem bila pol hroma. Rekli so mi, da bom ostala na vozičku. Bila sem 41 dni v bolnišnici, potem pa tri tedne v zdravilišču. Tu je bil Franc z menoj, da mi je pomagal hoditi na terapije. Doma so mi pripravili naprave za razgibavanje, še parkrat sva šla v toplice in z vztrajnostjo sem si kar dobro opomogla. Dve leti pozneje je Franc preživel srčno kap, kar je bilo še huje, saj ima še danes posledice in težave. Kljub zdravilom in izbrani prehrani se je treba stalno varovati.

Štefka in Franc Oblak na srečanju jubilarov na zahvalno nedeljo, 6.11.2016

Kljub vsem tem težavam pa rada kam greva. Ko smo šli na Višarje za moj 90. rojstni dan, me je od vlečnice do stopnic Marjan držal, pod stopnicami smo srečali gospoda škofa Urana, tako me je on peljal po stopnicah in v cerkev. Na Brezje pa naju še vedno peljejo vsako leto, da se zahvaliva za zdravje.

Letos sva za najino obletnico, maja, šla za en teden v Strunjan v zdravilišče, pa smo obiskali cerkev na griču in po maši sva govorila z župnikom, kakšno

obletnico imava, pa naju je povabil v župnišče in nama skuhal čaj. Tam sva plačala za mašo, v zahvalo za najinih 65 let skupnega življenja. Takoj nama je zapisal datum, kdaj bo mašo imel, da sva lahko šla takrat v ta namen k maši v Žireh. Plačala sva tudi mašo za pokojne starše, sestre in brate. Meni je umrlo že šest bratov in sestra, Francu pa štiri bratje (oba sta iz družin z desetimi otroki).

Ker sva oba iz pobožnih staršev rojena, sva to obdržala v sebi in se tega drživa v veri, da Marija nama pomaga.«

Franc in Štefka sta prijetna sogovornika in v 65 letih se res lahko veliko zgodi, žal nimamo dovolj prostora, da bi zapisali vse. Naj na hitro navedem samo nekaj zanimivih podatkov.

Franc je bil navdušen planinski vodnik, uradno je vodil 143 planinskih izletov. Izpit za avto ima že 50 let. Njegov avto, rdeč ford fiesta, pa je že 37 let v njegovih rokah in še vedno dela dobro. Vozi samo še po Žireh, a pravi, da mu to pomeni ogromno. Še vedno lahko sama gresta k maši, pa v trgovino, do bratov in sester in do zdravnika. »Veš«, pravi, »včasih pri zdravniku moraš čakati. Res veliko mi pomeni, da lahko še peljem sam. Na kakšnem ovinku me pa mladi kar malo čudno gledajo, ko peljem malo bolj naokoli, saj ne vedo, da moj avto ne zavije tako naglo,« se malo nasmehne.

Lepo je srečati zakonca, ki po skupnih 65 letih še vedno spoštujeta drug drugega. Želimo vama, da bi vaju še velikokrat lahko srečevali v Žireh v trgovini in pri nedeljski maši, naj vaju Marija varuje še naprej.

Hermina Cankar

CIRIL ERZNOŽNIK – nekdanji dobračevski mežnar

Poleti je bilo 6 let, ko je po nesrečnem dogodku v farni cerkvi zaključil z mežnarjenjem in dopolnil 94 let življenja. To mu teče umirjeno. Zadovoljen je, da živi doma. Pravi, da ima tu vse, kar potrebuje in pri roki. Opravlja hišna dela, bere in spremlja televizijske prenose kolesarskih tekmovanj, dogodkov v Vatikanu, včasih sede na sobno kolo itd.

Je človek, ki se nikoli ne pritožuje, skromen, v pogovoru zadržan in strpen do drugače mislečih. Vse življenje je veren (v pravem pomenu besede) in živi v prepričanju, da je vse v božjih rokah, da je sicer vsak zase odgovoren za svoja dejanja in da živiš toliko časa, kolikor ti je namenjeno. Do svojega 91. leta je bil na srečo zdrav in ni potreboval zdravil. K temu je marsikaj pripomogel tudi sam, z rednim gibanjem (največ kolesarjenjem), zmernostjo pri hrani in ni podlegel škodljivim razvadam.

Rodil se je leta 1922, v času, ko so kmečki otroci morali zgodaj odrasti in veliko delati. Krošljev oče Ivan in mati Franca (Fricova) sta imela 17 otrok. Sedaj živijo še štiri, trije bratje in sestra. Le eden še ni dopolnil 90 let.

Ko so bili še šolarji, je bilo na prvem mestu delo, potem šola in drugo. Oče je

bil strog in nagle jeze. Fante je hitro zaposlil pri konjih, ki jih je pogosto menjaval, pri »furanju« in kmečkih opravilih doma in pri drugih kmetih. Doživeli so marsikatero težko preizkušnjo. Za furo ga je oče zbudil že pred peto uro, mu podal gajžlo ... in z božjo pomočjo. Pod ojem je še svetila laternica, s seboj je imel vrečo sena, vrečko ovsas ali šrota in deko, za sebe kako jabolko ali drugo malenkost. Potem pa v Loko ali Logatec po robo za žirovske trgovce ter v istem dnevu nazaj.

Kljub temu je bil čas tudi za druženje s prijatelji. To so bili Sedejčkov Slavc, Modrjanov Strojko in Kolerjev Maksl. Ko so bili večji, so balinali, fucali, pri Kolerju pa tudi peli.

Takoj po končani ljudski šoli, še pred 2. svetovno vojno, ga je učitelj in organist Anton Jobst povabil, da je začel peti v cerkvenem pevskem zboru. Na kor se je vrnil po vojni in od leta 1951 pel prvi tenor vse do leta 2013.

Verski obredi in dogajanje v župniji so ga pritegnili v času, ko je bil župnik Pavel Kržišnik, s katerim sta se poznala od mladosti. Njuna očeta sta bila namreč med 1. svetovno vojno skupaj kot avstro-ogrska vojaka v Galiciji na vzhodni fronti, med obema vojnama pa so bili stiki s Kržišnikovimi v Bukovem Vrhu zaradi prodaje konj.

Ciril je poleg petja začel v župniji sprejemati še kakšne druge dejavnosti, npr. pobiranje denarja v pušico pri mašah ob 10. uri v farni cerkvi. Okrog leta 1980 je vse bolj pogosto nadomeščal sestro Slavko, ki je mežnarila pri sv. Lenartu na Dobračevi in tudi živela v dobračevski mežniji. Ko je odšla iz Žirov in se je upokojil, ga je župnik Janez Šilar prosil in prepričal, da je prevzel delo mežnarja na Dobračevi.

Dela ni bilo malo, a trudil se je, da bi bilo dobro opravljeno, v zadovoljstvo faranov in vodstva župnije. Tudi z ljudmi iz hiš v bližini cerkve ni imel težav, saj so se dobro poznali, in večkrat je kdo prišel k njemu »pod turn«, če že ne zaradi drugega, vprašat, komu zvoni.

Zvonilo se je drugače kot sedaj, vendar ne več na vrvi, kot je to morala sestra. Trikrat dnevno se je zapeljal s kolesom zvonit na Dobračevo, v vsakem vremenu, še ko je snežilo, tudi če je moral kdaj kolo prinesiti domov na rami. Vsak dan se je moral povzpeti po ozkih lesenih stopnicah v zvonik skoraj do zvonov, da je navil uro in lastnoročno vklopil stikala za zvonjenje. Od leta 1999 pa je bilo boljše, saj se je zvonjenje ob 7. in 12. uri ter zvečer ob avemariji samo vklopilo in tudi ura je delala na elektriko. Izven tega časa pa je bilo še potrebno ročno; tj. enkrat tedensko za mašo, ob praznikih ter umrlim in pri pogrebi. Od leta 1984 je vse pogrebe, tudi civilne, redno beležil v svoj zvezek. Ko so se začeli žarni pokopi, je zabeležil tudi to.

To so bila leta njegovega življenja, ko je bil zelo malo doma, čeprav je bil v pokoju. Če ni delal v cerkvi in okoli nje, je kosil pri mežniji, pomagal bratu Stanetu na pokopališču. Bil je še pevec v več pevskih sestavih, na poti domov z Dobračeve je še malo pospravljajal okoli cest in čistil plakata mesta. Pri čiščenju cerkve in njeni krasitvi mu je pomagala žena, dokler ji je zdravje to še dopuščalo. Delu za cerkev in petju je bil predan in ni hotel nikamor na dopust, npr. v toplice ali na morje, saj vendar ne more biti več dni odsoten.

Z vsemi duhovniki, zlasti pa kaplani, ki so se v tistem času pogosto menjavali, so se lepo razumeli. Zelo je bil hvaležen župniku Jožetu Stržaju, ki mu je ob 80-letnici podaril športno kolo. Vedel je, da je vnet kolesar in da se še vedno udeležuje kolesarskih prireditev in vzponov na Vršič.

Novembra 2002 mu je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Franc Rode podelil nadškofijsko priznanje in zahvalo za dolgoletno opravljanje službe cerkovnika in zvonarja ter za vestno sodelovanje v župnijskem pevskem zboru.

Veseli ga, da župnija pod vodstvom sedanjega župnika in dekana Igorja Jereba tako dobro deluje in napreduje, da ima za pomočnika nekdanjega oseliškega župnika Jakoba Kralja. Zadovoljen je, da je dobračevska cerkev tako obnovljena in da ima odličnega in pridnega naslednika Izidorja Čelika, ki ga občasno tudi obišče. Tudi pri pevcih ni pozabljen. Julija, ko goduje in ima rojstni dan, mu prideta voščiti pevski prijatelja Toni in Helena.

Čeprav ne pride več k maši, njegova vera ostaja trdna. Redno bere Družino, Ognjišče (tudi druge časopise), ob nedeljah pa je pri maši ob radiu. Ostaja zvest molitvi. Moli trikrat na dan, ob zvonjenju – zase, za domače, za vse.

Minka Kokalj

SPREVOD Z LUČKAMI OB ZAČETKU DEVETDNEVNICE PRED BOŽIČEM

Po naših vaseh je veliko verskih znamenj – cerkva, kapelic in križev. Ljudje so jih gradili oziroma postavljali z določenim namenom. Prvi namen je bil izraz želje ljudi, da bi imeli Boga ali Marijo za soseda, da bi se jima lahko priporočali v raznoraznih težkih preizkušnjah. Drugi namen pa je bil, da bi se Bogu zahvalili za uslišano prošnjo. Tako se je marsikateri vojak zaobljubil, če se bo živ vrnil domov, da bo postavil versko znamenje. Ob znamenju se je potem z molitvijo zahvaljeval za uslišano prošnjo, prav tako njegovi domači. Prav bi bilo, da bi se tudi danes pri takih znamenjih pokrižali, čeprav ne vemo natančno, zakaj je bilo znamenje postavljeno.

Sčasoma vsako stavbo načne zob časa ali se kako drugače poškoduje in jo je treba obnoviti. V Starih Žireh so obnovili vse hiše, kot kraljična pa se bohoti Stara šola, le vaška kapelica je bila do nedavna še v stari opravi. Skrbniki kapelice – družina Bekš in Slavka Poljanšek – so dali pobudo za obnovo le-te, kajti Marija je s posebnim znamenjem pokazala, da si tudi ona želi obnove. Iz vrta je namreč pognala vrtnica svoje korenine, se povzpela skozi režo pri vratih in vzcvetela pri Mariji. To so skrbniki razumeli kot znamenje za obnovo. Takoj so šli v akcijo. Pogovorili so se s Tonetom Mlakarjem, ki je opravil vse potrebno, da se je obnova začela. Sedaj Marija ponosno zre na vse okrog sebe in vsakogar, ki gre mimo.

Kapelica je posvečena Materi Božji. V njej je Marijin kip z Jezusom v naročju. O nastanku kapelice ni nobenih natančnih podatkov. Domnevajo, da je najprej na

tem mestu stal samo lesen križ, kapelico pa so zgradili kasneje, in sicer z namenom, da bo tu glavni oltar pri procesiji Sv. Rešnjega Telesa.

December je zelo bogat mesec, saj goduje veliko pomembnih svetnikov, najbolj poznan je seveda sv. Miklavž. To je čas adventa, ko se skušamo poglobiti vase, biti bolj ponižni in se pripravljamo na sprejem novorojenega Deteta. Neposredna priprava na Jezusov prihod se imenuje božična devetdnevica. To je poglobljena duhovna priprava, ki poteka devet zaporednih dni.

Letos bo začetek 9-dnevnic še posebej slovesen, saj se bo začel z blagoslovitvijo prej omenjene obnovljene kapelice. Blagoslov je obred (molitev, kretnja v obliki križa, škropljenje z blagoslovljeno vodo), pri katerem prosimo za posebno Božjo naklonjenost. **Zato ste vsi, posebno pa še veroukarji, lepo povabljeni, da se v petek, 16. 12., ob 18. uri udeležite te slovesnosti.**

Blagoslov bo potekal pred kapelico, nato pa se bomo v procesiji z lučkami odpravili v cerkev k sv. maši. Med potjo bomo peli božično pesem Poslušajte vsi ljudje, s katero se začenja vsak dan devetdnevnic.

Procesija je verski obred, v katerem skupina ljudi gre peš iz enega kraja v drugega z določenim namenom. V tem primeru od kapelice v farno cerkev. Vsak pa drži v roki lučko, torej je to procesija z lučkami. S tem bomo simbolično pokazali, da želimo biti lučke in svetiti detetu Jezusu v mrzle jasli; skratka, želimo biti dobri in to dobroto širiti med nami. S takim ravnanjem bomo ugodili Bogu in bomo deležni blagoslova.

Anica Kumer

Izdala Župnija Žiri, Jobstova cesta 34, 4226 Žiri. Odgovarja: Igor Jereb, župnik.
Župnijski telefon: ☎ 041 703 578, mobilni duhovni pomočnik: Jakob Kralj: 031 850 443

✉ zupnija.ziri@rkc.si, <http://zupnija-ziri.si>, TRR: 07000-0000846221

Duhovnik je na voljo po vsaki sveti maši.

Naklada: 900 izvodov